

4/16/06

การกล่ากเพื่อการส่งออกผลผลิตประมงของไทย

นางสาวรัชมาศ ไชติศุกราช



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการกล่าก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN ๙๗๔ - ๕๖๒ - ๕๕๖ - ๕

007795

± 15985623

๕

EXPORT MARKETING FOR FISHERY PRODUCTS OF THAILAND



MISS RACHAMAS CHOTSUPARACH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Commerce

Department of Marketing

Graduate School

Chulalongkorn University

1982


หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตลาดเพื่อการส่งออกผลผลิตประมงของไทย
โดย นางสาวรัชมาศ โชติศุภราช
ภาควิชา การตลาด
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุรชานา วิวัฒน์ชาติ

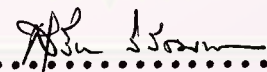



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

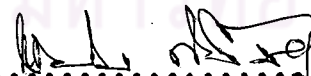
..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประสิทธิ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..........ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปรีญา วอนขอพร)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุรชานา วิวัฒน์ชาติ)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกาญจนา ลิ้มปิสวัสดิ์)

..........กรรมการ
(นายทองใบ ศิริมาย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การตลาดเพื่อการส่งออกผลผลิตประมงของไทย
 ชื่อนิสิต : นางสาวรัชมาศ โชคศิสุภราช
 อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ สุรชนา วิวัฒน์ชาติ
 ภาควิชา : การตลาด
 ปีการศึกษา : ๒๕๖๕



ในบรรดาสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ผลผลิตประมงได้เริ่มทวีความสำคัญ โดยมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกของโลกแล้ว ประเทศไทยมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๐.๔๐ ในปี ๒๕๐๙ เป็นร้อยละ ๒.๖ ในปี ๒๕๖๑

ปริมาณการผลิตสัตว์น้ำโดยส่วนรวมแล้วมีปริมาณที่สูงขึ้นทุกปี โดยปริมาณจับสัตว์น้ำเค็มได้เพิ่มสูงขึ้นถึงกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดประมาณ ๒ ล้านกว่าตัน นับแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๐ เป็นต้นมา ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการปรับปรุงเทคโนโลยีการประมงแบบใหม่ กุ้งทะเลซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่มีมูลค่าส่งออกสูงกว่าสัตว์น้ำประเภทอื่น ๆ ก็มีแนวโน้มการจับเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกับปลาหมึกแม้ว่าจะไม่มากนัก ในขณะที่ผลผลิตจำพวกปลาสำหรับบริโภคมีแนวโน้มที่ลดลง และปลาเบ็คซึ่งนำไปแปรรูปเป็นนุ้ยหรือปลาบ่นได้มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ส่วนการบริโภคภายในประเทศไม่ เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกเนื่องจากการบริโภคภายในประเทศขึ้นอยู่กับผลผลิตเป็นสำคัญ ถ้าหากผลผลิตมีมากการบริโภคจะเพิ่มขึ้น ถ้ามีน้อยหรือมีอุปสงค์ทางด้านการส่งออกมากประชาชนจะลดการบริโภคหรือหันไปบริโภคสัตว์อื่นแทน

จากการศึกษาพบว่าความต้องการผลผลิตประมงของตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในอัตราร้อยละ ๔.๑๕ ต่อปี โดยมีตลาดรับซื้อสำคัญที่ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เอเชีย และยุโรป ผลผลิตประมงที่สำคัญเป็นที่ต้องการของตลาดโลกยังคงเป็นสินค้าสัตว์น้ำแช่เย็น ส่วนผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำบรรจุกระป๋องมีแนวโน้มของความต้องการเพิ่มขึ้น สำหรับผลผลิตประมงของไทยส่วนใหญ่ส่งไปยังตลาดญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และประชาคมเศรษฐกิจยุโรป โดยผลผลิตประมงที่สำคัญคือ กุ้งแช่เย็น ส่งออกประมาณร้อยละ ๓๒ ของปริมาณผลผลิตประมงที่ส่งออกทั้งหมด และผลผลิตประมงอื่น ๆ ที่เริ่มมีความสำคัญในการส่งออกเพิ่มขึ้นได้แก่ ปลาหมึก เนื้อปลา และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำบรรจุกระป๋อง

การแข่งขันในตลาดญี่ปุ่นได้พบว่าไทยต้องเผชิญกับคู่แข่งที่มีข้อได้เปรียบทาง
 ด้านผลผลิตและต้นทุนการผลิตได้แก่ ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย และประเทศเกาหลีใต้
 ซึ่งมีนโยบายสนับสนุนการค้าต่างประเทศอย่างมาก ส่วนตลาดปลาในสหรัฐอเมริกามีความ
 ถูกพันทางการประมงร่วมกับแคนาดา ซึ่งเป็นผู้ส่งเข้ารายได้ใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา แต่
 สำหรับกุ้งมีแนวโน้มที่สหรัฐจะหันมาหาผู้ผลิตทางบ้านเอเชียมากขึ้น เนื่องจากแหล่งผลิตจาก
 ละตินอเมริกาเริ่มลดน้อยลง และสำหรับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ผลผลิตประมงของไทย
 สามารถที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้เป็นอย่างดีเนื่องจากผลิตภัณฑ์ของยุโรปมีราคาสูงกว่า
 ของพ่อค้าส่งออกของไทย นอกจากนี้ ในตลาดสหรัฐอเมริกาและตลาดยุโรป ประเทศไทยยัง
 สามารถที่จะเพิ่มชนิดของผลิตภัณฑ์ประมงอื่น นอกเหนือจากกุ้ง ปลา ปลาหมึกสก็ดแซ่เย็น ไข่ไก่
 ปูทะเล หอย ปลาพุดน้ำแข็ง ปลาชนิดต่าง ๆ บรรจงระบ้องได้อีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งออก พบว่ามีสาเหตุหลายประการที่
 เกี่ยวข้องทั้งทางด้านปริมาณการผลิต ซึ่งในระยะยาวจะต้องประสบปัญหาการขาดแคลน
 สัตว์น้ำ เนื่องจากการจับมากเกินไปและการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศ
 เพื่อนบ้าน ปัญหาทางด้านมาตรฐานคุณภาพสินค้า ซึ่งไม่ตรงตามมาตรฐานคุณภาพสินค้าที่ต่าง
 ประเทศต้องการ ปัญหาการดำเนินการค้าของผู้ส่งออก และปัญหาการส่งเสริมจากรัฐบาล
 ในปัจจุบันต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการส่งออกผลผลิตประมงของไทย



การส่งออกผลผลิตประมงของไทยจะสามารถขยายให้มากขึ้นและแข่งขันกับต่าง
 ประเทศได้ โดยรัฐบาลจะต้องดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต
 เพิ่มมาตรการการตรวจสอบคุณภาพสินค้า และเพิ่มบทบาททางการสนับสนุนผลผลิตประมง
 ไทยให้เป็นที่รู้จักในต่างประเทศให้มากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลควรอย่างยิ่งที่จะจัดสร้างท่าเรือ
 น้ำลึกเพื่อรับกับนโยบายการส่งออกของประเทศอีกด้วย ส่วนผู้ส่งออกก็ควรจะได้มีการรวมกลุ่ม
 ให้เป็นทางการ เพื่อสร้างเสถียรภาพของการประกอบการค้านี้ และป้องกันการแข่งขันเอาเปรียบ
 เปรียบจากต่างชาติด้วย

Thesis Title Export Marketing for Fishery Products of Thailand
Name Miss Rachamas Chotisuparach
Thesis Advisor Asst.Prof. Surachana Viwatanachart
Department Marketing
Academic Year 1982



Of all the major exports of Thailand, marine products export has emerged as are of growing importance. The volume of Thai marine exports, compared to the world's marine exports, has increased from 0.40% in 1966 to 2.6% in 1978.

Production of marine products in Thailand has generally increasing annually. From 1977 up to the present, salt water fisheries have increased significantly due to new technology, and now represent 90% of Thailand's total catch, or more than 2,000,000 tons. Fishery of frozen shrimps, which have higher export value than any other kind of aquatic animals, as well as fishery of cuttlefish, are also increasing though at a lesser extent, while the volume of edible fish product is on the decrease. Trash fish, which can be transformed into fertilizer or fishmeal, is also increasing in volume. The local consumption of aquatic animals does not create any problems for the exportation as local consumption depends wholly on the volume of production.

The results of this study indicate that the world market's demand for marine products has been increasing at the rate of 4.15% per year annum, the main markets being Asian countries,

7

the United States of America and Europe. There is still a demand for frozen and canned seafood in the world market, and the demand is increasing. Most of the marine products of Thailand are exported to Japan, the United States of America and the EEC countries. Frozen shrimps are one of the more important marine products exported and account for 32% of the total quantity of Thai marine products export. Other marine products which are beginning to be important exports are cuttlefish and canned seafood.

In Japan, Thai exporters have to face competitors from India, Indonesia and the Republic of Korea, who are able to offer better quality products at lower cost as a result of government policy on promoting international trade.

In the U.S. market, Canada is the biggest importer of fish. However, owing to the decrease in the supply of shrimps from Latin American producers, there is now the tendency for the U.S. market to look to Asian producers.

In the EEC, Thailand's marine products are able to compete successfully with products from other countries owing to higher prices of Europe's marine products. Furthermore, in the United States and Europe, Thailand can offer other types of marine Products such as crabs, crustaceans, frozen tunas, and various kinds of canned fish.

Considering the problems and obstacles of Thailand's exportation, several causes have been identified relating to the quantity of production, which, in the long run, may be limited by the lack of seafood due to over-fishery, the

announcement of economic zone by neighbouring countries, the problem of the standard of quality of product which does not meet the consumers' requirement and the problem of promotion by the government to enhance the export potential of Thai marine products.

Recommendation

The Government should assist in extending the exportation of Thai fishery products and in competing with other countries by promoting increase of production, reduction in production cost extending requirements for quality control inspections, increasing its promotional role to the extent that Thai fishery products become well-known abroad. Exporters, should unite together formally in order to attain stability for their trade and to protect their business against any undue advantage taken by foreign importers. In addition, deep sea ports should be built as a concerted effort to policy on export promotion.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นได้ด้วยคำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่งของรองศาสตราจารย์ สุรชันษา วิวิฒนชาติ และรองศาสตราจารย์สุรพัฒน์ วัชรประทีป ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์คือวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และสละเวลาติดตามการทำงานของผู้เขียนตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณด้วยใจจริงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ คุณพรทิพย์ วัฒนาสุรกิตต์ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) คุณนันทนา เลิศวรธรรม (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์) คุณอัจฉรา สุวิทยาพรสกุล คุณรุ่งทิวา รัชชากุล เจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ที่ได้ให้ความร่วมมือและให้ข้อเสนอแนะตลอดจนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์คือวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาที่กรุณาให้ความสะดวกทางค่านเวลาในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอบคุณพี่ เพื่อน และผู้ร่วมงานที่สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี

หากหนังสือเล่มนี้จะมีคุณประโยชน์อยู่บ้าง ขออุทิศความดีให้แก่บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ และพี่ชายผู้ให้ข้อมูลและความรู้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนเป็นอย่างมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
๒. ปริมาณการผลิต.....	๖
๓. การตลาดเพื่อการส่งออกผลผลิตประมงของไทย.....	๓๘
๔. บทบาทและนโยบายของรัฐบาล.....	๑๔๖
๕. สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	๑๖๓
บรรณานุกรม.....	๑๗๖
ภาคผนวก.....	๑๘๐
ประวัติ.....	๑๘๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ตารางที่ ๑	โครงสร้างการส่งออกแยกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ	
	๒๕๐๖ - ๒๕๒๑.....	๒
๒	ผลผลิตสัตว์น้ำของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๒๑	๗
๓	ปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้จำแนกตามชนิด พ.ศ.๒๕๑๔ - ๒๕๒๑	๘
๔	ปริมาณปลาทั้งหมด(ยกเว้นปลาเบ็ด)ต่อผลผลิตรวม.....	๑๐
๕	ปริมาณกุ้งทะเลต่อผลผลิตรวม.....	๑๑
๖	ปริมาณปลาหมึก ปู และหอย ต่อผลผลิตรวม.....	๑๑
๗	ประมาณการบริโภคสัตว์น้ำปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔.....	๑๓
	๗.๑ ปริมาณการบริโภคสดสัตว์น้ำเปรียบเทียบปี ๒๕๒๐-๒๕๒๑	๑๕
๘	ราคาสัตว์น้ำเค็มที่ประมูลจำหน่าย ณ สพานปลากรุงเทพ.....	๑๕
๙	การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำ (๒๕๑๐ - ๒๕๒๐)	๑๖
๑๐	ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้สำหรับการประมงปี ๒๕๒๒.....	๑๘
๑๑	จำนวนเรือประมงอวนลากที่จดทะเบียนการมีไว้ครอบครอง เครื่องมือทำการประมง ๒๕๐๓ - ๒๕๒๐.....	๒๒
๑๒	โครงสร้างและมูลค่าการส่งออกผลผลิตประมง.....	๒๔
๑๓	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกกุ้งแช่เย็นของประเทศไทยไปยัง ประเทศต่าง ๆ เทียบกับปริมาณการส่งออกทั้งหมดระหว่างปี ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐.....	๒๗
๑๔	ปริมาณและมูลค่ากุ้งสดแช่เย็นส่งออกแยกประเทศ.....	๒๘
๑๕	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกปลาหมึกสดแช่เย็นเทียบกับปริมาณ จับ ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘.....	๒๘
๑๖	ปริมาณปลาหมึกกระดองแช่เย็นส่งออกระหว่างปี ๒๕๑๔-๒๕๑๘	๓๐
๑๗	ปริมาณปลาหมึกกล้วยและปลาหมึกสายแช่เย็นที่ส่งออก ปี ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘.....	๓๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๑๘	ปริมาณและมูลค่าปลาหมึกสดแช่เย็นที่ส่งออกเปรียบเทียบ ปี ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒.....	๓๒
๑๘	ปริมาณและมูลค่าปลาสดแช่แข็งที่ส่งออก ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๒	๓๔
๒๐	ปริมาณและมูลค่าปลาสดแช่แข็งที่ส่งออก เปรียบเทียบปี ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒.....	๓๕
๒๑	ปริมาณและมูลค่าปลาแป้นที่ส่งออก.....	๓๖
๒๒	ปริมาณและมูลค่าปลาแป้นที่ส่งออกแยกรายประเทศ.....	๓๗
๒๓	คุณลักษณะสินค้าสดคั่วที่นำเข้าปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๒.....	๓๘
๒๔	ดัชนีการนำเข้าผลผลิตประมงของโลก ๒๕๑๑ - ๒๕๒๑....	๔๐
๒๕	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสินค้าประมงจากประเทศสำคัญๆ ของญี่ปุ่น ปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๒.....	๔๖
๒๖	ปริมาณกุ้งแช่เย็นที่ญี่ปุ่นนำเข้า ปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๒.....	๔๘
๒๗	ผลผลิตประมงประเภทปลาชนิดที่สำคัญ ๆ ที่ญี่ปุ่นนำเข้าจาก ประเทศต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๒๒.....	๕๓
๒๘	ปริมาณและมูลค่าปลาหมึกสดแช่เย็นที่ญี่ปุ่นนำเข้าแยกราย ประเทศ ปี ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒.....	๕๔
๒๙	ผลิตภัณฑ์ประมงทั้งหมดที่สหรัฐอเมริกานำเข้าจากประเทศ ต่าง ๆ ปี ๒๕๒๔.....	๖๕
๓๐	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสินค้าสดคั่วประเภทมีเปลือกของ สหรัฐจากประเทศต่าง ๆ ๒๕๑๘ - ๒๕๒๓.....	๖๘
๓๑	การนำเข้าสดคั่วจำพวกกุ้ง ปู หอย ของสหรัฐ ปี ๒๕๒๓	๖๘
๓๒	ปริมาณการนำเข้าสดคั่วมีเปลือกของสหรัฐจากประเทศต่าง ๆ ๒๕๑๘ - ๒๕๒๓.....	๗๒
๓๓	ปริมาณการนำเข้ากุ้งแห้งของสหรัฐอเมริกา.....	๗๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๔ ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเนื้อหมูของสหรัฐอเมริกา ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒	๓๗
๓๕ มูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของสหรัฐอเมริกา ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒	๔๐
๓๖ การนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารทะเลบรรจุกระป๋องของสหราชอาณาจักร จำแนกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๓	๔๐
๓๗ การนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของสหราชอาณาจักร จำแนก ตามประเทศผู้ผลิต ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๓	๔๑
๓๘ ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๐	๑๔๒
๓๙ ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นไปยังประเทศญี่ปุ่น เปรียบเทียบ ระหว่างประเทศไทย อินโดนีเซีย จีนและเม็กซิโก ปี ๒๕๑๓ - ๒๕๒๑	๑๔๕